

Sygn. akt II Ca 419/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Dariusz Mizera
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Monika Cichocka (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa małoletniego I. F. reprezentowanego przez przedstawicielkę K. F.

przeciwko Ł. F.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 6 kwietnia 2017 roku, sygn. akt III RC 336/16

1. oddala obie apelacje;
2. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

SSO Dariusz Mizera

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR Monika Cichocka

Sygn. akt II Ca 419/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6.04.2017 r. Sąd Rejonowy w Bełchatowie po rozpoznaniu sprawy z powództwa I. F. przeciwko Ł. F. o podwyższenie alimentów podwyższył alimenty od pozwanego na rzecz małoletniego powoda z kwoty po 700 złotych miesięcznie zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 11.05.2006 r. w sprawie o sygn. akt I C 256/06 do kwoty 1.200 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 1.09.2016 r., z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z kwot, z pozostawieniem bez zmian pozostałych dotychczasowych warunków płatności, oddalił powództwo w pozostałej części, zniósł wzajemne koszty procesu między stronami, nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 300 złotych tytułem opłaty od uwzględnionej części powództwa oraz 6 złotych za klauzulę wykonalności, nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 11.05.2006 r. wydanym w sprawie IC 256/06 rozwiązano przez rozwód związek małżeński K. F. i Ł. F.. W orzeczeniu tym władzę rodzicielską wobec małoletniego I. F. powierzono matce K. F., a Ł. F. władzę tę zawieszono. Ponadto zasądzono na rzecz dziecka od Ł. F. alimenty w kwocie po 700 zł miesięcznie. Przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda, K. F. ma 36 lat. Z zawodu jest ekonomistką. Od dnia 25.11.2014 r. zatrudniona jest w firmie (...), początkowo pracowała na stanowisku recepcjonistki, obecnie na stanowisku specjalisty ds. administracji. Z tego tytułu uzyskuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 2.100 zł brutto. Do lutego br. w weekendy podejmowała dodatkową pracę w charakterze kelnerki. Z tego tytułu uzyskiwała dochód w kwocie 700 zł miesięcznie. K. F. w majątku posiada mieszkanie, którego miesięczne koszty utrzymania stanowią kwotę ok. 1.000 zł. Mieszka w nim razem z synem. Innego majątku nie ma. Posiada zadłużenie w koncie osobistym w kwocie ok. 4.000 zł. Przedstawicielka ustawowa w związku z dolegliwościami kręgosłupa okresowo korzysta z prywatnej rehabilitacji, która kosztuje ok. 140 zł tygodniowo.

K. F. poza synem I. nie ma innych dzieci. Powód I. F. ma 14 lat. Jest uczniem I sportowej klasy Publicznego Gimnazjum. Małoletni uczestniczy w zajęciach sportowych odbywających się w szkole (10 godzin w tygodniu wychowania fizycznego w ramach (...) Ośrodka Szkolnego) oraz w popołudniowych zajęciach z piłki siatkowej w wymiarze 6 godzin tygodniowo. Ponadto powód bierze udział w weekendowych turniejach szkoleniowych, których koszt (po dofinansowaniu przez klub) stanowi kwotę ok. 100 zł. W okresie wakacji I. F. wyjeżdża na obóz sportowy, który kosztuje ok. 1.800 zł. Udział w zajęciach sportowych wymaga zakupu obuwia sportowego, nakolanników oraz odzieży sportowej. W związku z intensywnym wzrostem (małoletni ma 190 cm) pojawiło się u powoda skrzywienie kręgosłupa i lekarz zalecił uczęszczanie na basen. Średni miesięczny koszt utrzymania syna K. F. oszacowała na kwotę ok. 2.500 zł. Pozwany Ł. F. ma 40 lat. Z zawodu jest kierowcą. Od 30.05.2016 r. zatrudniony jest w firmie (...) na stanowisku kierowcy. W okresie od października do grudnia 2016 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 6.825, 15 euro brutto, 6761,41 euro netto. Poza wynagrodzeniem za pracę innych dochodów nie ma. Ł. F. przed 5 laty powtórnie ożenił się. Jego żona pracuje w charakterze projektanta technicznego i zarabia 1.800 euro. Małżonkowie 1,5 roku temu nabyli w M. mieszkanie za kwotę 80 tys. euro. Na jego zakup zaciągnęli kredyt. Jego miesięczna spłata stanowi kwotę 700 euro. Miesięczne koszty utrzymania mieszkania wynoszą 1.800 euro. Małżonkowie F. są właścicielami dwóch samochodów osobowych. Na zakup jednego z nich zaciągnęli kredyt, którego miesięczna spłata stanowi kwotę 600 euro. Od grudnia 2016 r. pozwany nie utrzymuje z synem kontaktu. Wcześniej spotkał się z nim dwukrotnie. Pozwany przesyła małoletniemu pieniądze z okazji urodzin, rozpoczęcia roku szkolnego. Rodzice Ł. F. zabierają powoda na wyjazdy wakacyjne. Małoletni spędza u nich również ferie, święta. W ubiegłym roku powód 2 tygodnie wakacji spędził z ojcem i jego żoną. Później przez miesiąc przebywał u dziadków.

Dziadkowie finansowali leczenie ortodontyczne I. F.. Sąd Rejonowy jako podstawę prawną roszczenia wskazał przepis art. 138 krip, w myśl którego każda ze stron może domagać się zmiany orzeczenia o alimentach w razie zmiany stosunków. Przez zmianę stosunków rozumieć należy istotne zwiększenie bądź zmniejszenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub też możliwości zarobkowych, majątkowych zobowiązanego do alimentacji w związku z czym zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga zmiany. W przedmiotowej sprawie wskazana zmiana stosunków nastąpiła. Przede wszystkim wzrosły usprawiedliwione potrzeby małoletniego wobec jego dorastania (od czasu ostatniego rozstrzygnięcia o alimentach upłynęło 11 lat). Ponadto małoletni kontynuuje naukę w szkole, co zwiększa wydatki na edukację. Sąd wskazał, iż w drodze świadczenia alimentacyjnego zaspokojeniu podlegają usprawiedliwione potrzeby dziecka, czyli elementarne polegające na zapewnieniu minimum egzystencji oraz potrzeby zapewniające stworzenie uprawnionemu właściwych warunków bytowania odpowiadających jego wiekowi, stanowi zdrowia, zainteresowaniom, umożliwiającym przy tym prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy dziecka. Biorąc pod uwagę wiek powoda, jego stan zdrowia, koszt wyżywienia, mieszkania, nauki Sąd określił miesięczne usprawiedliwione potrzeby I. F. na kwotę po około 1.700 zł. Tak ustalone potrzeby małoletniego są adekwatne do przeciętnego standardu życia jego rodziców. Na zakres obowiązku alimentacyjnego istotny wpływ mają możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego (art. 135 krip). Wyznacznikiem możliwości zarobkowych Ł. F. jest aktualnie uzyskiwane przez niego wynagrodzenie za pracę. Z uwagi na to, że możliwości zarobkowe pozwanego są znacznie wyższe niż matki

powoda, winien on pokrywać istotną część kosztów utrzymania I. F.. Sąd stwierdził, że ustalona wysokość alimentów (1.200 zł miesięcznie) jest znaczną kwotą, jednakże tylko w polskich realiach. W warunkach zachodnioeuropejskich natomiast stanowi nieznaczną wielkość (ok. 285 euro) i nie wykracza poza możliwości zarobkowe pozwanego, stanowiąc niespełna 15 % jego miesięcznych dochodów. W ocenie Sądu ustalone w nowej wysokości świadczenie alimentacyjne odpowiada zaistniałej zmianie. Realizuje ponadto utrwaloną w orzecznictwie zasadę, że dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami i to zarówno wtedy, gdy żyją z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie. Sąd wskazał, że obowiązek alimentacji dzieci przez rodziców ma swoje źródło w więzi rodzinnej stron i w żadnej mierze nie powinien być uzależniony od stanu stosunków majątkowych wiążących zobowiązanego z osobami trzecimi. Zatem zadłużenia pozwanego nie mogą powodować ograniczenia należnych małoletniemu środków utrzymania i wychowania. Obowiązek alimentacyjny ciąży na obojgu rodzicach. Wprawdzie K. F. swój obowiązek częściowo realizuje poprzez osobiste starania wkładane w wychowanie i utrzymanie dziecka, jednak spoczywa na niej również obowiązek finansowego udziału w kosztach utrzymania syna. Podkreślić trzeba, że w zakresie możliwości zarobkowych przedstawicielki ustawowej również zaszła zmiana, bowiem od czasu wyrokowania w sprawie IC 256/06 jej wynagrodzenie uległo wzrostowi. Dlatego jest ona w stanie pokrywać pozostałą część usprawiedliwionych potrzeb powoda. Wobec powyższego i na podstawie ww. przepisu Sąd orzekł jak w punktach 1. i 2. wyroku. O kosztach procesu rozstrzygnięto w oparciu o art. 100 kpc. W przedmiocie kosztów sądowych orzeczono zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.11.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 kpc. Na podstawie art. 333 § 1 pkt. 1 kpc rozstrzygnięto o rygoryze natychmiastowej wykonalności.

Powyższy wyrok zaskarżyły obie strony.

Powód reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową (matkę) wniósł apelację zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo zawartej w punkcie 2 wyroku w zakresie alimentów w wysokości po 300 zł miesięcznie. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 233 kpc polegające na błędnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji przyjęcie, że koszty utrzymania powoda zamykają się w kwocie 1.700 zł miesięcznie, naruszenie art. 133 § 1 krip w związku z art. 135 § 1 i § 2 krip poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie, że adekwatne do usprawiedliwionych potrzeb powoda i możliwości zarobkowych pozwanego są alimenty w wysokości 1.200 zł miesięcznie, naruszenie art. 138 krip przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wzrost potrzeb powoda usprawiedliwia podwyższenie alimentów tylko o 500 zł. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda dalszych alimentów po 300 zł miesięcznie, łącznie w wysokości po 1.500 zł miesięcznie począwszy od dnia 1.09. 2016 r.

Pozwany zaskarżył apelacją wyżej wymieniony wyrok w części podwyższającej alimenty na rzecz małoletniego powoda ponad kwotę 850 zł miesięcznie i jednocześnie wniósł o jego zmianę poprzez podwyższenie alimentów od pozwanego na rzecz małoletniego powoda z kwoty po 700 zł miesięcznie do kwoty po 850 zł miesięcznie począwszy od dnia 1.09. 2016 r., z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z kwot, z pozostawieniem bez zmian pozostałych dotychczasowych warunków płatności, a nadto o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem I i II Instancji, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego

Pozwany zarzucił wyrokowi naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 138 w zw. z art. 135 krip poprzez brak dokładnego i wnikliwego ustalenia, że usprawiedliwione potrzeby uprawnionego do alimentów wzrosły do kwoty 1.700 zł miesięcznie, co uzasadnia podwyższenie alimentów należnych od pozwanego do kwoty 1.200 zł miesięcznie, podczas gdy prawidłowa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wykazała podstaw do przyjęcia, iż usprawiedliwione potrzeby I. F. kształtują się na poziomie 1.700 zł miesięcznie, a także poprzez brak uwzględnienia możliwości zarobkowych K. F., których uwzględnienie prowadziło do ustalenia, że K. F. może partycypować w kosztach utrzymania małoletniego powoda w kwocie wyższej aniżeli 500 zł miesięcznie, naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 6 kc poprzez jego niezastosowanie polegające na przyjęciu za udowodniony wzrost usprawiedliwionych potrzeb I. F. uzasadniających żądanie alimentów ponad kwotę 850 zł miesięcznie, podczas gdy matka małoletniego powoda poza gołosłownymi twierdzeniami dotyczącymi poszczególnych

kosztów utrzymania nie wskazała żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń i w żaden sposób nie wykazała, że usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda wzrosły do kwoty uzasadniającej żądanie alimentów w kwocie ponad 850 zł miesięcznie, naruszenie przepisów postępowania - art. 233 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na oparciu rozstrzygnięcia w przeważającej części o zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda, które nie znajdują odzwierciedlenia w materiale dowodowym sprawy, a ponadto są sprzeczne z wyjaśnieniami pozwanego oraz zeznaniami świadka M. F., błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający istotny wpływ na wydane w sprawie rozstrzygnięcie poprzez przyjęcie, że w okresie wakacji I. F. wyjeżdża na obóz sportowy, którego koszt wynosi około 1.800 zł, podczas gdy małoletni dotychczas nie uczestniczył w obozie sportowym, a jego udział jest dopiero planowany, przy czym koszt tego wyjazdu wynosi 1.680 zł, przyjęcie, że w okresie od października do grudnia 2016 r. pozwany otrzymał wynagrodzenie w kwocie 6.825,15 euro brutto (6.761,41 euro netto), podczas gdy wskazana przez Sąd kwota powinna zostać pomniejszona o kwotę 1.812,58 euro stanowiącą zwrot kosztów podróży oraz o kwotę podatku, którego roczny koszt wynosi ok. 1.800 euro i który jest we Francji płacony kwartalnie, nieuwzględnienie wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności, co miało wpływ na treść wydanego w sprawie rozstrzygnięcia, poprzez pominięcie okoliczności, iż w okresie ok. 1,5 miesiąca wakacji letnich, 2 tygodni wakacji zimowych oraz w okresie każdego świąt I. F. przebywa u rodziców pozwanego, przy czym koszty tego pobytu, jak również wszelkich wyjazdów wakacyjnych są finansowane w całości przez pozwanego oraz jego rodziców, pominięcie okoliczności, iż w okresie pobytu I. F. u rodziców pozwanego bądź bezpośrednio z pozwanym, to pozwany ponosi w całości koszty jego utrzymania, przy czym pokrywa także koszty wszelkich wyjazdów wakacyjnych, a także w tym okresie dokonuje na rzecz K. F. płatności alimentów w kwocie po 850 zł miesięcznie, pominięcie okoliczności, iż każdorazowo z początkiem roku szkolnego pozwany dokonuje na rzecz I. F. płatności kwoty 600 zł na pokrycie wydatków związanych z zakupem podręczników i wyposażenia szkolnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie apelacje nie zasługują na uwzględnienie.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania doprowadziła Sąd II instancji do przekonania, iż ustalony w sprawie przez Sąd I instancji stan faktyczny, jak i wydane na jego podstawie rozstrzygnięcie, są prawidłowe i zasługują na aprobatę.

Sąd Rejonowy, wbrew zarzutom zawartym w apelacji powoda i pozwanego, właściwie ocenił zebrany materiał dowodowy, a przy tym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dokładnie wyjaśnił, czym kierował się wydając zaskarżone orzeczenie. Sąd Okręgowy w pełni tę argumentację podziela, uznając ją za przekonującą. W szczególności Sąd Rejonowy, po wszechstronnym rozważeniu całego zebranego w sprawie materiału dowodowego, prawidłowo ocenił zakres usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda. Autorzy apelacji przedstawiają własną, konkurencyjną w stosunku do ustaleń sądu, wersję stanu faktycznego, opartą na odmiennej ocenie materiału dowodowego. Tego rodzaju zabieg procesowy, dla swej skuteczności, wymaga wykazania, że sąd orzekający przy ocenie materiału dowodowego wykroczył poza dyrektywy i uprawnienia wynikające z przepisu art. 233 § 1 kpc. Tymczasem o naruszeniu ww. przepisu nie może być w sprawie mowy. Mogłoby do tego dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazali uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. zasadom logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (tak też m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16.12.2005 r. w sprawie III CK 314/05). Podobnie, zarzut błędnych ustaleń faktycznych nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów, choćby ocena ta również była logiczna i zgodna z doświadczeniem życiowym (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7.01.2005 r. w sprawie IV CK 387/04). Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7.10.2005 r. w sprawie IV CK 122/05, że jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to taka ocena sądu nie narusza jego prawa do swobodnej oceny dowodów, choćby w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne.

Sąd Okręgowy nie podziela zarzutów przedstawionych przez powoda dotyczących błędnego zastosowania w sprawie przepisów art. 133 § 1 krip w zw. z art. 135 § 1 i 2 krip oraz art. 138 § 1 krip. Powołane przepisy mają zastosowanie w przedmiotowej sprawie, albowiem dotyczą obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dziecka, zakresu świadczeń alimentacyjnych oraz przesłanek zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Sąd Rejonowy, wbrew zarzutom apelacji pozwanego, dokonał prawidłowego ustalenia stanu faktycznego sprawy opierając się na całokształcie zebranego materiału dowodowego. Zauważyć w tym miejscu wypada, że rolą sadu rozpoznającego sprawę o alimenty, nie jest szczegółowe (co do złotówki) wyliczenie uzasadnionych potrzeb uprawnionego, ani możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji. Doświadczenie życiowe uczy bowiem, że wartości te ulegają ciągłym zmianom, które niejednokrotnie nie sposób przewidzieć, a których wystąpienie – idąc tokiem rozumowania skarżącego – niemalże co miesiąc dawałyby jednej, bądź drugiej stronie zobowiązania alimentacyjnego możliwość wystąpienia z powództwem o obniżenie bądź podwyższenie raty alimentacyjnej. Sąd ma zatem na podstawie całokształtu zebranego materiału dowodowego określić jedynie ogólnie kwotę uzasadnionych wydatków na utrzymanie uprawnionego i wartość środków, jakimi dysponuje zobowiązany tak, by nieznaczne i incydentalne wahania ich wysokości nie były zanadto odczuwalne dla żadnej ze stron.

Nie sposób podzielić zapatrywania pozwanego, iż Sąd Rejonowy nie uwzględnił możliwości zarobkowych matki powoda. Sąd wziął je pod uwagę i dlatego podwyższył alimenty jedynie do kwoty 1.200 złotych (po upływie 10 lat od poprzedniego ustalenia wysokości świadczeń), a nie jak tego domagał się powód – do kwoty po 1.500 złotych miesięcznie.

Zgodnie z treścią art. 6 kc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Roszczenie powoda znalazło swoje potwierdzenie w zeznaniach jego matki, które pozwany błędnie określił w swojej apelacji jako „gołosłowne twierdzenia”). Przesłuchanie stron stanowi jeden z rodzajów środków dowodowych wymienionych w Kodeksie postępowania cywilnego (art. 299 kpc w zw. z art. 302 § 2 kpc) i podlega ocenie sądu w trybie art. 233 § 1 kpc.

Odnośnie zarzutów błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia oraz nieuwzględnienia wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności wskazanych w apelacji pozwanego – zarzuty te są nietrafne. Sąd I instancji ustalił, iż powód „wyjeżdża na obóz sportowy”, a nie „wyjechał”, co oznacza, iż taki wakacyjny wyjazd ma charakter stały, powtarzający się, a nie incydentalny, który miał już miejsce. Koszt tego wyjazdu został określony na kwotę około 1.800 złotych, co oznacza nie tylko samą opłatę dla organizatora wyjazdu, ale także – zgodnie z doświadczeniem życiowym - i kieszonkowe na wyjazd. Pozwany nie wykazał, iż Sąd Rejonowy wskazując w ustaleniach faktycznych kwotę jego zarobków netto nie uwzględnił podatków i innych potrąceń. Zarzuty te Sąd Okręgowy ocenił jako gołosłowne. Wbrew zarzutom pozwanego w ustalonym stanie faktycznym sprawy znajdują się twierdzenia dotyczące spędzania przez małoletniego powoda części wakacji, ferii i świąt u rodziców pozwanego lub z pozwanym. Okoliczności te wskazują, iż w okresie tym nie matka powoda, ale ojciec lub jego rodzice pokrywali koszty usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda (art. 231 kpc).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie [art. 385 kpc](#) oddalił obie apelacje, a o kosztach postępowania apelacyjnego orzekł na podstawie art. 100 zdanie pierwsze kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc.

SSO Dariusz Mizera

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Monika Cichocka